

TEENAGE KICKS!

... OGSÅ UNGDOM TRENGER GODE
KONSERTOPPLEVELSER!

EKSEMPEL 1

Pstereo- piknik

Pstereo i Trondheim ble så glade da det ble klart at de fikk låne Trondheims fineste plen at de ville gi noe tilbake igjen til befolkningen som ikke får delta på moroa – de yngste. Lørdag formiddag før barne-tv-tid inviterer de derfor alle byens barnefamilier til grilling og aktiviteter for store og små på Marinen. Musikk? Joda. Hopalong Knut, Norma Sass, Katzenjammer, Rasmus & Verdens Beste Band, Pony The Pirate og Klaus & the Diapers. Gratis, så klart.

EKSEMPEL 2

Miniøya

Miniøya er musikk- og kulturfestivalen som avholdes i Tøyenparken i Oslo hvert år. Med øvre aldersgrense på 16 år, er det lurt å kjenne noen barn man kan ha som alibi denne helga. Hvorfor? Fordi musikk for barn er ikke ensbetydende med barnemusikk, og i 2011 hadde de med blant annet Bigbang, Datarock, Oslo Ess, AF1, Maj Britt Andersen, Emil Nikolaisen og Peer Gynt. Det hadde nemlig verdens yngste festivalsjefer bestemt.

KONSERTER FOR PUBLIKUM UNDER 18 ÅR

Ungdom er potensielle storforbrukere av kulturopplevelser, men de er kravstore og tar ikke til takke med hva som helst. Mange kan derfor synes det er vanskelig å arrangere konserter og arrangementer for ungdom siden andre hensyn må tas enn ved «vanlige» konserter. Så feil kan man ta!

Å arrangere konserter med ungdom som målgruppe kan i tillegg til å være inspirerende og lærerikt, også være en viktig investering. Ungdommen er ikke bare fremtidens publikum, men også fremtidens arrangører. I dette heftet vil vi kort forklare hvordan dere kan gi publikum under 18 år gode konsertopplevelser ved å vise hvordan utfordringer i forhold til eksempelvis skjenkeloven og sikkerhet kan løses. Teenage Kicks er et inspirasjonshäfte rettet mot voksne som ønsker å skape gode konsertopplevelser for og i samarbeid med ungdom. Teenage Kicks er fylt med nyttig informasjon og gode eksempler og må ses i sammenheng med Norsk Rockforbunds lærebok «Feite forestillinger- hvordan arrangere vellykkede konserter» og Arrangørskolens arrangørveiledning for ungdom.

Mange steder er dessverre konserttilbudet for ungdom under 18 år svært dårlig. De lokale arrangørene tenker ikke på ungdommen som potensielle publikummere, og ser heller ikke at dette kan være arrangørens publikum om kun et par år. Konserter for unge under 18 år blir derfor ofte kommunen, skolen eller fritidsklubbens oppgave. Ofte blir det fokusert mer på at arrangementet er rusfritt enn at det har godt kunstnerisk innhold. Heldigvis finnes det gode eksempler som beviser det motsatte, og noen av dem er beskrevet her til glede og inspirasjon for andre.

For lokale arrangører som leser dette heftet oppfordrer vi til å se en ny, potensiell målgruppe i de unge og tenke langsiktig og publikumsutviklende. Se ikke bort ifra at dere også lærer en hel del ved å invitere ungdom med i arbeidet som igjen vil heve kvaliteten på arrangementene for primærmålgruppen deres.

For kommunale aktørers del: Samarbeid gjerne med de lokale arrangørene, men viktigst av alt, sett konsertopplevelsen i fokus! For å se hvilke muligheter dere som lokal arrangør eller kommunal aktør har, håper vi dette heftet vil være til hjelp og inspirasjon.

Heftet er utgitt av
Norsk Rockforbund
Opplag: 1000 eks.

Forsidefoto:
Gabriel på Bodø Hardcorefestival
2011 © Rasmus Alexander
Jentoft Olsen.

Design: Rune Mortensen
Trykk: Grøset™

Finansiert med midler fra
Kommunal- og Regional-
departementets Bolyst-prosjekt.
Kopiering og bruk uten samtykke
ikke tillatt.

© Norsk Rockforbund, 2012
3. utgave
1. utgave 2004
2. opplag 2006

Norsk Rockforbund
P.B. 4753 Sofienberg
0506 Oslo

Besøksadresse
Trondheimsveien 2, Bygg J 5.etasje
(inngang Herslebsgate)

Tlf: 22 20 00 22
post@norskrockforbund.no

UTFORDRINGER

Usikkerhet rundt skjenkelovgivningen, økonomiske forhold og sikkerhet ved konsertavvikling er de aspektene som ofte avgjør om en arrangør setter aldersgrense på et arrangement eller ikke. Arrangører som vil avvikle en konsert med fri aldersgrense og samtidig ha alkoholserving må forholde seg til lovgivningen på området. Dette skaper igjen utfordringer til sikkerhet – hvordan får man best mulig kontroll over konsertområdet? Vi vil presentere noen modeller som kan hjelpe til med å løse utfordringene. Modellene er hentet fra ulike arrangører landet rundt, og dere må selv finne frem til hvilken som fungerer best for deres arrangement.

Alkoholloven

Hovedpunktet i «Lov om omsetning av alkoholholdig drikk» er at en ikke skal servere alkohol til noen under 18 år. Skjenkested/arrangør har i tillegg ansvaret for å påse at ingen under 18 år drikker alkohol andre har kjøpt. Ut over dette er det opp til arrangør selv om en ønsker å slippe inn ungdom under 18 år på eget arrangement. Da er det også arrangørens ansvar å kontrollere at alkoholloven overholdes. Det finnes ulike metoder å sikre seg kontroll over gjestene på, og den vanligste løsningen er å ha 18-års aldersgrense. Slik er det enklere å ha kontroll ved å sjekke legitimasjon på publikum når de ankommer arrangementet.

Økonomi

Det er ingen hemmelighet at det er forskjell på de økonomiske rammebetingelsene for konsert med fri aldersgrense sammenliknet med konsert med aldersgrense og alkoholserving. Arrangør får gjerne redusert omsetning i baren fordi ungdommer oppholder seg kortere tid i konsertlokalet og legger igjen færre kroner i kassa enn et mer voksent publikum. Ungdom bør også tilbys lavere billettpriser, fordi de som regel er svakere stilt økonomisk sett enn voksne. Totalt sett er dette likevel ikke gode nok unnskyldninger for at ungdom ikke skal få ta del i store konsertopplevelser! Vi oppfordrer derfor til å søke støtte hos kommunen, fylkeskommunen og andre ulike støt-

teordninger. Frifond er et godt eksempel på en støtteordning som støtter konsertarrangementer for og med ungdom under 26 år, og Norsk Rockforbund forvalter en egen pott til sine medlemmer. (se norskrockforbund.no)

I tillegg er penger spart penger tjent. Mange artister vil også ønske å ta vare på den yngre delen av publikummet sitt og kan derfor godta lavere honorarer og rimeligere betingelser.

Sikkerhet

Det er svært viktig at alle arrangører tar sikkerhet på alvor, fra tidlig i planleggingsfasen til avvikling. Norsk Rockforbund har lenge jobbet med sikkerhet i forhold til både klubbkonsert og festivaler og utarbeidet gode lærebøker og veiledere. Blant disse finner du Sikkerhetshåndboken – for avvikling av konsert og festivaler og festivalvettreglene – ti regler for hvordan publikum selv kan bidra til en trygg og best mulig festivalopplevelse. I 2010 deltok NRF i arbeidet sammen med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om en Veileder for sikkerhet ved store arrangementer. Veilederen kan lastes ned eller leses elektronisk fra dsb.no. Alle publikasjoner utgitt av Norsk Rockforbund og aktuelle kurs kan bestilles på norskrockforbund.no.

Vakthold er en stor utgiftspost for mange arrangører. Det er det lokale politidistrikt som avgjør om ditt arrangement har behov for profesjonelt vakthold eller ikke. I mange tilfeller er det i all hovedsak behov for servicevakter som står for arbeidsoppgaver som innslippskontroll, publikumsveiledning og garderobeavakt. Er du usikker på hva som gjelder for ditt arrangement så ta kontakt med Norsk Rockforbund eller ditt politidistrikt.

Hensyn til de over 18 år

Er det fri aldersgrense er det viktig at hele publikumsmassen din vet om det. Sørg for at det som kommuniseres står i samsvar med arrangementet publikum opplever!

Husk å tilby publikum ørepropper – ørene skal gi musikkglede hele livet!

JORDDUNST

Punkrockfestivalen på Frøya så at fraflytting fra øya i havgapet begynte å bli et alvorlig problem. Det var nesten ingen unge mennesker der utenom ferietid, utdanningstilbudet på den videregående skolen var truet av nedleggelse grunnet katastrofalt lave søkertall og tilbudet til unge generelt var per definisjon fraværende. Så da bestemte de seg for å gjøre noe med det.

Jorrdunstfestivalen brukte prosjektmidler fra Norsk Rockforbunds identitetsprosjekt på å få elever fra kokkelinja på den videregående skolen til å bidra på festivalen. Målet var at ungdommene skulle få være med på noe annerledes, at maten skulle være kortreist, lokalforankret i absolutt alle ledd og ikke minst: veldig, veldig unik. Resultatet av noen prosjektmidler, en kokk fra Trondheim og den lokale kokkelinja på Frøya vgs er at Jorrdunstfestivalen stiller i det nasjonale toppsjiktet hva festivalmat angår: hjort- og villsaukebab, varmrøkt laks og to typer hjemmelagede pølser - alt til bare en 50-lapp. Til og med ketchupen og kebabdressingen var hjemmelaget. For den videregående skolen økte søkermassen på kokkelinja fra 2 til 20 på ett år. Det kan selvfølgelig diskuteres hvorvidt Jorrdunst alene bidro til den økningen, men at festivalen bidro er nok et faktum. Derfor har Jorrdunst også fortsatt satsinga, og gjort tilsvarende tiltak på andre områder.

«Det er viktig at vi gir Frøyas unge et tilbud her ute, vi er jo minimum 2,5 timers reise fra alt», sier festivalsjef Frode Reppe. Han understreker at Jorrdunstfestivalens vedtekter slår fast at overskuddet skal gå tilbake til ungdommen, noe som har ført til blant annet at alt av administrative utgifter tas fra egen lomme. Selv mener han at det er viktig å involvere også før det eventuelt er snakk om et overskudd. «Vi må ta ungdom på alvor og gi de en arena for det de driver med, om det er å lage mat, å spille i samme telt som giganter som Kyuss eller om det bare er å være med på å skape noe som er positivt og moro.»

Med et genuint ønske om å gi Frøyas ungdommer en opplevelsesbakgrunn, en smak av verden og felles referansepunkter med folk fra mer sentrale strøk, setter de i gang tiltak som i aller høyeste grad er med på å legge grunnlag for at Frøya også i fremtiden skal være en av kommunene med høyest BNP. Om det så er å spille ball med andre lokale næringer, opprette egne vakselskap eller å la kidsa henge med verdensstjerner.

New Riot på Jorrdunstfestivalen
2010 ©Helene Kristiansen

ULIKE MODELLER FOR ARRANGEMENTER FOR UNGDOM

Den beste måten å arrangere konserter for ungdom under 18 år er selvsagt i samarbeid med ungdommen selv. Har man alkoholservering finnes det også andre kreative løsninger for å imøtekomme publikummet under 18 år. Når det er sagt, er det fullt mulig å ha en god konsertopplevelse uten å ha en øl i hånda. Har man likevel en delt løsning, kan man ha områder med/uten alkoholservering og adgangskontroll, man kan merke publikum under 18 med egne adgangsbånd, eller ha flere konserter med samme artist – en med fri aldersgrense og en med 18 år.

Alkoholritt

Om arrangementet utelukkende er ment å være for ungdom under 18 år, er ofte det naturlige valget å kjøpe alkoholritt arrangement. Mange artister har en stor del av sitt publikum blant de under 18 år og ønsker derfor å imøtekomme denne målgruppen når de planlegger turneer. Alkoholritt arrangement, selv på steder med mulighet for servering, behøver ikke bety økonomisk ruin. Tenk kreativt! Salg av mat og annet snask, effekter, aktiviteter og ikke minst lyst til å komme på neste arrangement er viktige faktorer her.

Fri aldersgrense og alkoholservering

På klubbnivå er denne modellen lite brukt. Ved arrangement med målgruppe 16 -20 år vil det være naivt å tro at venner ikke deler med hverandre uavhengig av alder. Mange festivalarrangører har derimot god erfaring med fri aldersgrense, men det er viktig at området er oversiktlig slik at det er mulig å holde kontroll. For at denne tillitsbaserte modellen

skal fungere optimalt er det nesten en forutsetning at hoveddelen av publikum er over 18 år slik at den nødvendige "interne justisen" opprettholdes.

For eksempel har Øyafestivalen i Oslo skjenkebevilling som gjelder for hele festivalområdet. Publikum under 18 år blir utstyrt med egne armbånd, slik at serveringspersonale og skjenkevakter skal kunne se hvem som ikke har lov til å nyte alkohol. Denne ordningen fungerer fint for Øyafestivalen og flere andre festivaler, og publikum synes det er supert at serveringen ikke begrenses til en sone.

Skjenking på avgrenset området

Mange konsertsteder benytter seg av avgrensede områder med alkoholservering. Da er det behov for vakter som kan sjekke gjennomgangen mellom området med alkoholservering og det uten. Dette begrenser selvsagt bevegligheten for publikum og deler av publikum kan i verste fall prioritere å bli værende på skjenkeområdet fremfor å følge konserten. Allikevel kan dette være en god løsning for å tekkes både de som argumenterer med vanskelig skjenkekontroll og publikummet under 18 år.

Bruk av verge

Mange arrangører gir ungdommer anledning til å slippe inn dersom de har med en verge. Arrangørene har da gjerne en vergekontrakt som de krever utfyllt i forkant av arrangementet. En verge/foresatt tar da på seg ansvaret for den under 18 år, og begge skriver under på at de ikke skal nyte alkohol. Det er opp til arrangøren å bestemme hvem de vil godkjenne som

verge eller om de vil tillate bruk av verge i det hele tatt. En vergekontrakt er imidlertid ugyldig ovenfor myndighetene om det skulle skje et skjenkelovbrudd fra gjestens side. Flere arrangører ønsker likevel å tilby denne servicen, og kontrakten er en tillitsbasert avtale mellom arrangør og gjest. Dette må særskilt avtales i forkant, og den mindreårige må være i følge med minimum en person over 25 år. Begge må være edru og i umiddelbar nærhet av hverandre hele arrangementet. Vergen kan ha med inntil to mindreårige. Man bør møte opp på arrangementet 15 minutter før dørene åpner og bli presentert for de som jobber, samt undertegne vergekontrakt før man får adgang til arrangementet.

Dessverre kjenner vi til eksempler hvor vergekontrakter er blitt misbrukt, brutt og det har oppstått kjipe situasjoner både for barn og voksne. Tenk deg derfor om to ganger før du tilbyr vergekontrakt og hvem du gjør det for, barnet som vil rocke til Kaizers Orchestra eller pappaen som ikke fikk barnevakt.

På norskrockforbund.no kan du finne vergekontrakt og vergeregler for nedlastning. Vi gjengir dem likevel her.

Norsk Rockforbunds forslag til vergeregler:

- Ungdom under 18 år skal til enhver tid være sammen med og under oppsyn av verge.
- Vergen må være over 25 år.
- Ungdom under 18 år skal ikke stå fremst foran scenen, hvor det kan være press fra publikum.
- Vær vennlig å gi beskjed til vakter om noe ikke er som det skal være.
- Vergen kan være verge for opptil 2 personer.
- Verge og mindreårig merkes med eks. farget billettband.
- Misbruk av ordningen fører til politianmeldelse.

Dobbelkonsert

Artister vil i noen tilfeller gå med på å kjøre dobbelkonsert, hvorav en som et alkoholritt arrangement. Dette kan være på samme dag eller over to dager. Begge modeller har blitt prøvd, men det er nok ikke tvil om at artistene vil foretrekke å spille to dager. En normal bookingprosess her

vil være og først sette den ordinære konserten og så "slenge på" ungdomskonserten dersom det lar seg gjøre. For å begrense det praktiske arbeidet er det naturlig at arrangementene foregår på samme sted. Dobbelkonserter kan gi rabatter på artisthonorar og arrangøren kan fordele reise- og markedsføringskostnader på to konserter. Samlet sett gir dette billigere konserter for både arrangør og publikum over og under 18!

To gode tips: Markedsføringen for en dobbelkonsert bør være der ungdom ferdes, for eksempel på skoler, aktivitetshus og andre naturlige samlingssteder, og et lokalt, ungt oppvarmingsband kan sikre under 18-konserten godt med publikum. Ikke glem at ungdom lever i en digital virkelighet!

Mentoring og motivasjon

Uansett utgangspunkt for konserten du vil arrangere – å ha ungdom med på laget fra dag 1 er å anse som en bonus for deg som arrangør. Uansett om konserten er for folk under 18, over 18 eller begge deler, er ungdom lærevillige, arbeidsklare og sultne på å få være med på noe nytt. Ved å være deres utømmelige kilde til kunnskap om å lage konserter, så er det nærmest garantert at også du vil lære noe nytt underveis. Å involvere ungdom som arrangør, publikum eller begge deler er å investere i både din og deres fremtid.

Formidling fra ung til ung

Å la unge være forbilder for andre unge, er en god måte å rekruttere både til eget klubbmiljø eller fremtidig konsertdrift. Jungeltelegrafene er fortsatt et av de viktigste rekrutteringsverktøyene, og ungdommer inngår i aller høyeste grad i dette. Din oppgave er å oppmuntre til positiv aktivitet og produksjon, men ungdommene er til syvende og sist bedre til å snakke med andre ungdommer enn «vi voksne» er.

Gabriel på Bodø Hardcore Festival 2011 © Rasmus Alexander Jentoft Olsen

X ROCKEKLUBB BODØ

Siden 90-tallet har ungdom i Bodø tatt ansvar for å underholde både seg selv og andre med kompromissløse og hardtslående band, ekte engasjement, fri alder og reinspikka gjør-det-sjøl-holdning.

X Rockeklubb(eller XRK, som de også kaller seg) arrangerer over 30 konserter hvert år hvor samtlige har fri aldersgrense. Gjennom gunstige avtaler både med ungdomshuset Gimle hvor de får låne scene og PA gratis, og Hovedscenen Sinus hvor de leier for halv pris, ligger det godt til rette for at de frivillige ildsjelene i XRK skal få det til å svinge for både mann og mus i Bodø. De gode avtalene de har gjør også at de kan satse på de lokale banda, og være en betydelig bidragsyter til å bygge opp et bærekraftig musikkmiljø i byen. Ikke kan de

beskyldes for å ligge på latsida heller. De bretter likeså gjerne opp ermene for å ta i et tak både på Parken-festivalen, Trænefestivalen og den etter hvert nokså kredible Bodø Hardcorefestival, fordi de vil og fordi de kan.

Trodde du nå at de på grunn av frivillighet og iherdig innsats over hele linja bare har energi til å arrangere konserter med småband fra Bodø og omegn? Da må du tro om igjen. Med støtte fra Bodø Kommune, fylkeskommunen og det lokale ungdomsrådet disker de opp de lekreste konsertkvelder og kan skilte med å ha hatt blant annet Like Rats From A Sinking Ship, Cold Mailman, Kollwitz, Honningbarna, Moddi, Einar Stray, Pow Pow og Kråkesølv på plakaten. Suck on that!

Benea Reach på Ungdomsscenen/Granittrock 2011 ©Atle Borgeteien

UNGDOMSSTYRT SCENE PÅ GRANITTRÖCK

Gjennom et mangefasettert samarbeid mellom Stovner Rockefabrikk, Fyrhuset og Granittrock, har ungdommer fra Stovner Rockeklubb og Eastside Rockeklubb vært premissleverandører for ungdomsscenen på Granittrock, gratisfestivalen i Lillomarka på Oslos beste østkant. Det har ført til masse skryt, mye oppmerksomhet, glade artister og publikummere – og et happy arrangørteam.

Siden 2010 har ungdommene stått for nesten hele produksjonen på ungdomsscenen på Granittrock, med alt fra booking av band til gjennomføring av festival-dagene. Pushkin Hama fra Stovner Rockeklubb har vært en av fire ungdommer som har utgjort bookinggruppa de to siste årene. Ungdommene kommer fra Stovner og

Eastside rockeklubb, og er mellom 17 og 22 år. Han forteller om stødig veiledning fra erfarne voksne, men også total frihet i prosessen om hva som skal skje på scenen. «Første året ble vi fulgt opp ganske tett av lederne fra Rockefabrikken og Fyrhuset, mens vi i fjor i praksis fikk en pott med penger og beskjed om å få noe kult til å skje», sier han. Tillitt har vært nøkkelordet, og ungdommene har vist at de både har teft for booking og at de har en ukuelig gjennomføringsevne. I de to årene de så langt har holdt på har de booket blant annet Honningbarna, Forza, Benea Reach, Deathcrush, Loch Ness Mouse og Death By Unga Bunga, altså en god blanding av gamle favoritter og kritikerroste nykomlinger som har spilt på både by:Larm og Roskilde siden. Så det blir nok ungdomsscene på Granittrock neste år også!

TEENAGE KICKS! EN BLEKKE OM ARRANGERE KONSERTER FOR OG MED UNGDOM

Uansett om du er helt fersk eller en gammel ringrev i arrangørfaget, vil Teenage Kicks kunne gi deg innspill, ideer, tips og hint til hvordan du skal kunne slå et slag for både lokal aktivitet og ungdommelige bidrag i din arrangørhverdag.

Blekka du nå sitter med i hånden kan leses på egenhånd, som et fordypende tillegg til Norsk Rockforbunds store lærebok Feite Forestillinger, eller i sammenheng med pensum utviklet i samarbeid med Oslo Musikkråds arrangørskole. For mer informasjon om Norsk Rockforbund generelt eller våre utgivelser spesielt, se norskrockforbund.no.

